

PSSS - „*POLJOSAVET*” DOO - LOZNICA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

AGROBILTEN

Broj XI/2016.

10.11.2016.

tiraž 300 primeraka

Poljoprivredna savetodavna stručna služba grada
Loznica i opština Mali Zvornik, Krupanj i Ljubovija

SADRŽAJ:

Najvažniji proizvodi od pčela

Gordana Vujaklija.....	3
------------------------	---

Stočni kelj

Dušan Despotović	4
------------------------	---

Izbor parcele za podizanje zasada borovnice

Zlatica Krsmanović	5
--------------------------	---

Zaštita luka pre i posle sadnje

Radmila Čalić.....	6
--------------------	---

Značaj azota, fosfora i kalijuma u ishrani biljaka

Milica Popadić	7
----------------------	---

Preduslovi za korišćenje sredstava iz IPARD fonda

Živko Stefanović	8
------------------------	---

- Dominantne cene žitarica i stočne hrane.....9
- Dominantne cene voća.....10
- Dominantne cene povrća.....11
- Dominantne cene žive stoke -stočne pijace.....12

Najvažniji proizvodi od pčela

Med je najvažniji I najznačajniji proizvod pčela. Sadrži oko dve stotine aktivnih komponenta za razvoj I pravilno funkcionisanje čovekovog organizma. Ne sadrži svaka vrsta meda iste komponente. U različitim vrstama meda do danas je otkriveno preko tri stotine različitih jedinjenja, a stalno se otkrivaju I nova. Navedena prirodna supstanca uglavnom je sastavljena od različitih šećera, najviše od monosaharida fruktoze I glukoze. Posle ugljenih hidrata voda je drugi najzastupljeniji sastojak meda I njen udeo je najviše do 25%. Ostatak meda sa oko 0,5-1,5% u malim količinama čine druge supstance, kao što su proteini, vitamin, minerali, enzimi, organske kiseline, antioksidansi, flavonoidi I hidrosimetilfurfural. Različite vrste meda, kao I medovi unutar jedne vrste razlikuju se po svom sastavu u zavisnosti od geografskog I biljnog porekla meda, klimatskih uslova pčelarenja, rase pčela I sposobnosti pčelara da doradi I skladišti med.

Propolis predstavlja hemijski najsloženiji pčelinji proizvod, smešu biljnih izlučevina, čvrstih čestica različitog porekla I produkata lečenja pčelinjih žlezda. Propolis nazivaju I farmakopejom, koja obiluje stotinama različitih lekovitih jedinjenja koji variraju od uzorka do uzorka. Zbog prisutnih brojnih aktivnih flavonoida, njegovo antioksidativno dejstvo usporava starenje ćelija, štiti organizam od razvoja kancerogenih oboljenja. Nanošenjem na kožu, povećava njenu regenerativnu sposobnost I do dve stotine puta.

Polen je jedinstveni dar prirode, prikupljen sa prašnika cvetova. Smatra se obrok u malom jer sadrži sve sastojke neophodne za zdrav život I normalan razvoj organizma: belančevine, vitamine (A,C, D, E I grupa vitamina B), minerale (Ca, Cl, Na, Fe, Mg, Si) lipide, enzime, eterična ulja I vredne antibiotske materije. Smatra se da ima pozitivno dejstvo na organizam kod anemije I hipertenzije, ima umirujuće dejstvo na preopterećeni nervni sistem I olakšava probleme probavnog trakta.

Pčelinji vosak je pčelinji nus –proizvod koji se luči iz voštanih žlezda pčela radilica I služi za izgradnju saća. To je biohemijski produkt čija bi sinteza bila nemoguća bez aktivnog učešća čitavog sistema enzima, kontrolisanih I proizvedenih od strane tri različita tipa voštane žlezde. Za lučenje voska pčelama je potreban med I polenov prah. Vosak se iz voštanih žlezda ispušta u obliku tankog sekreta I u dodiru sa vazduhom stvrdnjava u obliku sitnih I prozirnih pločica. Pčele izgrađuju saće što žvaću voštane pločice I mešaju ih sa pljuvačkom, pa ih dograđuju u osnove u obliku šestougaoonih ćelija. Vosak je tvrd, donekle žilav, neprovidan, prijatnog mirisa, a gnječenjem postaje plastičan, ne rastvara se u vodi, ali se lako rastvara u eteru, benzinu, hloroformu I sl.

Pčelinji otrov se ne deponuje izvan pčelinjeg tela nego ostaje u rezervoaru otrovne žlezde pčele sve dok ona nije prinuđena da ga u samoodbrani upotrebi. Novoizležena pčela radilica ima malo otrova, ali se njegova količina povećava do oko 0,4mg, kada je pčela stara 15 dana. Posle 18 dana starosti pčela više ne sintetiše otrov. Pčelinji otrov je bistra tečnost, kisele reakcije sa specifičnom težinom 1,13, oštrog I gorkog ukusa I aromatičnog mirisa, na sobnoj temperature se brzo suši. Sastav pčelinjeg otrova je veoma kompleksan I sadrži čitav niz biohemijskih I farmakološki aktivnih materija: histamine, dopamine, melitin, apamin, enzimi fosfolipaza I hijaluronidaza. Pčelinji otrov se dobija kolektorima za skupljanje otrova koji ne ubijaju pčelu prilikom ceđenja otrova. Upotreba pčelinjeg otrova u lečenju ljudi je poznata od davnina ali je poslednje dve decenije potražnja drastično uvećana. Leči reumatski artritis.

Stočni kelj

Zahvaljujući svojim proizvodnim osobinama, stočni kelj ima široku primenu u ishrani velikog broja vrsta i kategorija domaćih životinja, posebno preživara. Gajenjem ove kupusnjače kao međuuseva, setvom krajem leta i početkom jeseni, dobija se prva zelena stočna hrana koja pristiže rano u proleće, što je posebno značajno u slučaju nedovoljnih količina spremljene hrane za zimski period. Stočni kelj je veoma važan u sistemu kontinuirane proizvodnje sveže zelene hrane, jer kao glavni postni i naknadni usev omogućava produženje vremena korišćenja zelene krme. Posejan u glavnom roku, tokom septembra do sredine oktobra meseca, stočni kelj stiže za ishranu stoke obično u periodu od 15. do 20. aprila, a u nekim slučajevima i 10. aprila. Izuzetno, ako je proleće rano i toplo, prva zelena krma može se dobiti već početkom aprila.

Stočni kelj uspeva na plodnim, srednje teškim zemljištima, a ne podnosi jako kisela i peskovita zemljišta. Posедуje dobru otpornost na niske temperature, čak i golomrazice, pod uslovom da u zimu uđe u adekvatnoj fazi porasta (rozeta od 4-8 listova). Ukoliko ima manje od 4 lista može da strada od niskih temperatura, a ako je rozeta veća od osam listova postoji opasnost da krene u cvetonošno (generativno) stablo kada je ponovo osetljiv na niske temperature. Izmrzavanje takođe zavisi i od debljine snežnog pokrivača. Snežni pokrivač u visini od 10 cm i više bolje će zaštititi stočni kelj.

Za postizanje visokih prinosa, pored adekvatne osnovne obrade zemljišta (25 cm) i dobre predsetvene pripreme (prevesti zemljište u mrvičastu strukturu), stočni kelj treba obilno đubriti stajskim i mineralnim đubrivima. Potrebna količina stajnjaka je 25–30 t/ha, a kroz mineralna đubriva neophodno je uneti 200 kg/ha azota, 120 kg/ha fosfora i oko 200 kg/ha kalijuma.

Stočni kelj se može gajiti kao glavni usev, pri čemu se seje krajem leta i tokom jeseni a pristiže rano u proleće, zatim kao naknadni i kao postni usev. Količina semena za setvu varira u zavisnosti od roka setve i kreće se od 10-20 kg/ha pri setvi na 12,5 cm ili 25 cm. Veće količine semena se moraju upotrebiti na lošije pripremljenim zemljištima. Dubina setve je 1-2 cm, zbog čega je neophodna fina predsetvena priprema da bi se seme unelo na odgovarajuću dubinu. Posle setve je obavezno valjanje da bi se ostvario čvršći kontakt zemljišta i semena.

Prvenstveno se koristi kao zelena stočna hrana u fazi cvetanja, ali u slučaju da preraste potrebno ga je silirati uz dodatak nekih drugih biljnih vrsta (kukuruz, lošije seno lucerke, slama od soje, graška ili grahorice).

Za skidanje stočnog kelja mogu se koristiti sve vrste silažnih kombajna sa uređajima za nisku i visoku silažu. Ako se seckalica podesi na manje od 5-10 cm, zbog visokog sadržaja vode može se dobiti kabasta masa koja se teško prenosi vazдушnim transporterima i može gušiti silažni kombajn. Kelj je lako kvarljiv jer brzo počinje samozagrevanje i treba ga što pre iskoristiti posle kosidbe. . Može se skidati i dvofazno pri čemu se u prvoj fazi pokosi a nakon toga se posle skuplja pik-ap uređajem ili ručno, ali ovakvim načinom može doći do značajnih gubitaka organske mase.

Stočni kelj je vrlo ukusna i sočna stočna hrana, koju treba koristiti od faze pune butonizacije do faze početka formiranja mahuna. U proleće stočni kelj sadrži dosta lisne mase, a stabljike su meke i sočne i stoka ga rado jede. To je kvalitetna biljna vrsta zbog visokog sadržaja vitamina, karotina, provitamina A, proteina i ugljenih hidrata. Sadrži manje sirove celuloze od sena lucerke i drugih krmnih kultura (2,24% u zelenoj krmi i 18,17% u suvoj materiji), pa se može koristiti u ishrani ne samo goveda, već i svinja, živine i druge stoke.

Nova sorta ozimog stočnog kelja – *NS Perast* odlikuje se velikim potencijalom za prinos zelene krme (50-80 t/ha) u zavisnosti od roka setve. To je ranostasna sorta sočnih i krupnih listova, otporna na niske temperature i većinu bolesti. Najbolje rezultate daje ako se koristi kao zelena stočna hrana u fazi cvetanja, zbog čega se preporučuje setva na parcelama blizu farme kako bi se smanjili

troškovi transporta. Norma ishrane kod krava muzara je u početku 20-30 kg/grlu, a kasnije i 60 kg sveže zelene krme ili do 1/3 dnevnog obroka suve materije.

Preuzeto sa sajta NSSEME

Zlatica Krsmanović, dipl. ing. voćarstva i vinogradarstva

Izbor parcele za podizanje zasada borovnice

Visokošbunasta borovnica na području PSSS „Poljosavet“ doo Loznica počinje da se širi. Prvi zasadi na malim površinama su podignuti pre 5-6 godina. Proizvođači su imali problem sa plasmanom do pre godinu- dve. Podizanjem novih zasada na većim površinama, ugovaranjem prodaje i organizovanim otkupom situacija se menja. Ove godine su proizvođači imali dobar prinos i postigli otkupnu cenu preko 6 eura, što im za kratko vreme vraća uložena sredstva. To je značajno kada znamo da podizanje 1ha zasada borovnice sa 3godišnjim sadnicama, na bankovima, sa sistemom za navodnjavanje, protivgradnom mrežom i ograđivanjem prelazi 30000 eura.

Borovnica voli dosta sunca i dobro provetravanje, zemljišta obezbeđena dovoljnom količinom vlage, sa velikim sadržajem humusa i zaštićena od oštećenja grada, niskih i visokih temperatura. Cvetni pupoljci većine visokošbunastih borovnica mogu da izdrže zimske temperature i do -26°C , pupoljci mnogo teže podnose temperature niže od -18°C krajem jeseni i početkom proleća, što na našem području i neprestavlja problem. Topla i sunčana leta su idealna za uspešno uzgajanje borovnice, mada previsoke temperature mogu negativno uticati na aromu i čvrstinu plodova. Umereni nagib od 3% do 5% idealan je za obezbeđivanje dobre ventilacije i zaštitu od većih količina površinskih voda. U slučaju da se sadi na bankovima ovo pitanje se i nepostavlja. Nagibi okrenuti u pravcu jakih vetrova takođe se nikako ne preporučuju za gajenje borovnice, zbog mogućeg izmrzavanja usled stalne izloženosti sadnica suvim i hladnim vetrovima. Dobra cirkulacija vazduha u zasadu pogoduje borovnici, umanjuje mogućnost pojave gljivičnih oboljenja. Slab protok vazduha povećava vlažnost vazduha oko listova i plodova, što pogoduje razvoju bolesti listova i truljenju plodova izazvanog gljivicama.

Borovnica najbolje rađa na zemljištu čiji sadržaj organske materije iznosi najmanje 3,0%, preporuka je da bude 5% i čija se kiselost (pH) kreće između 4,2–4,8. Trebalo bi izbegavati lokalitete sa plitkim zemljištem finijeg sastava, ili zemljišta sa visokim sadržajem gline, zatim zemljišta sa slabom drenažom, ili lokalitete na kojima usled velikih količina padavina dolazi do zadržavanja vode u površinskim slojevima.

Sa pripremom zemljišta trebalo bi krenuti godinu do dve dana pre sadnje, kako bi se povećao sadržaj organske materije u zemljištu, uskladila kiselost zemljišta (ukoliko je to potrebno), eliminisali problemi sa korovom i obezbedili odgovarajući sadni materijal. Kod organske proizvodnje, sa suzbijanjem korova treba početi 2–3 godine pre sadnje, uz kombinovanje sadnje površinskih useva i obrade zemljišta. Višegodišnje korove treba suzbiti pre sadnje, uostalom kao i kod zasnivanja svih drugih zasada. Jednogodišnji usevi, kao što su kukuruz, pšenica ili raž, nisu pogodni za razvoj mnogih štetočina koje napadaju borovnicu, tako da će sejanje ovih useva pre sadnje borovnice uticati na smanjenje brojnosti ovih štetočina, i na taj način će se prekinuti njihov životni ciklus.

Pravilan izbor parcele, blagovremena i dobra priprema zemljišta, izbor kvalitetnog sadnog materijala su dobra osnova za kvalitet plodova, redovne i dobre prinose.

Zaštita luka pre i posle sadnje

Pri gajenju luka stalni pratioci su štetni organizmi: prouzrokovajući bolesti, insekti, korovi koji svojom ishranom ili parazitiranjem u gajenju kulture nanose štetu u kvalitetu useva.

Zaštita od korova

Crni luk je slab konkurent sa korovskim biljkama u borbi za hranljive materije, tako korovi u velikoj meri smanjuju prinos i kvalitet polj.proizvoda. Da bi se to sprečilo potrebna je primena herbicida. Nakon setve, a pre nicanja mogu se primeniti herbicidi na bazi pendimetalina (Zanat, Stomp 330- E) u dozi 5 l/ha. Vreme primene treba približiti momentu nicanja da bi imali što duži efekat. Nakon nicanja biljke pa do faze dobro razvijenog prvog lista (dužina 3cm), ne treba tretirati herbicidima zbog fitotoksičnosti. Nakon te faze može se tretirati preparatima na bazi oksifluorfena (Goal) u dozi 0,3 l /ha. Ove preparate ne koristiti dva dana pre i posle navodnjavanja da bi luk mogao da formira voštanu prevlaku koja ga štiti od štetnog uticaja preparata. U kasnijoj fazi razvoja 3-4 lista, doza primene 1-1,5 l/ha. Bolja efikasnost se postiže split aplikacijom (dvostruki tretman sa polovinom preporučene doze). Preparat na bazi fluroksipir-MHE (Starane-250, BonacaEC, Tomigan) primenjuje se u fazi useva 2-6 listova u dozi 0,8 l/ha. U slučajevima zakorovljenosti palamidom ili gorčikom primenjuje se preparat klopiralida (Lontrel100). Najranija primena u fazi dobro razvijenog prvog lista u dozi 0,7 l/ha, a kasnije u dozi 1,0 l/ha.

Zaštita od bolesti

U prevenciji bolesti važnu ulogu ima plodored (2-3 godine), time se smanjuje infektivni potencijal prouzrokovatelja bolesti.

Plamenjača luka (*Pernospora destructor*) je najštetnije oboljenje crnog luka.

Patogen napada lisnu masu i manifestuje se pegavošću i sporulacijom u vidu sivkaste prevlake. Pege se spajaju i dovode do nekroze lisne mase. Patogen se spušta u glavicu zaražava glavicu ili je izaziva propadanje. Patogen se najčešće prenosi preko zaraženog arpadžika, samoniklim biljkama. Ukoliko dođe do oboljenja potrebno je primeniti fungicide: Antacol, Curzate, Dithan... Osim plamenjače značajni patogeni koji izazivaju bolesti su:

Bela trulež luka - (*Sclerotinia cepivorum*)-u proleće se uočavaju na ozimom belom luku, prvo požute donji listovi, a kasnije gornji listovi koji se brzo suše i lako ih je izvaditi iz zemlje. Na glavici se uočava plesniva navlaka, kasnije se obrazuje mnoštvo crnih telašaca (sklerocija) i biljka uginjava. Mere sprečavanja bolesti su biranje nezaraženih parcela za sadnju belog luka, koristiti zdrave čenove za sađenje. Na zaraženom zemljištu ne gajiti luk 8-10 godina.

Siva trulež - (*Botrytis allii*)

Patogen se održava u zemljištu, u aprilu i maju se aktivira i naseljava donje listove. Sazrevanjem luka, zaraza se širi i zahvata lisnu masu, zatim prodire preko vrata lukovice i izaziva trulež glavice. Mere borbe protiv ovog oboljenja su plodored, dezinfekcija sadnog materijala, unošenje u skladište samo suvih i zdravih glavica.

Crna pegavost luka-najveće štete prouzrokuje u semenskoj proizvodnji luka.

Bakterioze i viroze luka-Preventivne fitosanitarne mere su najznačajnije u sprečavanju pojave oboljenja npr.adekvatni uslovi skladištenja.

Zaštita od štetočina

Lukova muva (*Hylemia antiqua*) - larva se ubušuje u tkivo centralnog lista mladih biljaka, koje se uvija, a zaražene glavice trule i propadaju. Više biljaka može da uništi jedna larva. Lukova muva ima 2-3 generacije godišnje i vreme suzbijanja se usklađuje sa vremenom leta odrasle jedinke. Primena insekticida zemljišnih pri sadnji uništava lutke koje prezimljavaju u zemljištu: Pyrinex 10G 10-12 kg/ha, Radar versus G 15-20 kg/ha, Primidex 6,5 G 10 kg/ha. Da bi se sprečila i smanjila šteta od prve generacije treba izvesti potapanje arpadžika u rastvor Volley, Mospilan

2,5g/5l vode gde stoji 15 minuta i onda se sadi (u slučaju da se ne primenjuju predhodno navedeni zemljišni insekticidi).

Tretiranja u toku vegetacije se usklađuju sa letom imaga.

Muva belog luka - (*Suillia lurida*)

Aktivnost insekta počinje rano februaru mesecu i traje do aprila meseca, aktiviranje nastaje već pri T zemljišta iznad 0C. Larva se ubušuje u biljku i srednji list počinje da vene i povija se. Zatim larva kreće prema lukovici gde biljka požuti, suši se, ugine, a lukovice su mekane i podložne truljenju. Jeseni luk ima manje štete jer su jesenje biljke snažnije u vreme pojave štetočina.

Suzbijanje se obavlja istim insekticidima kao kod lukove muve, samo što se tretiranje obavlja ranije. Od štetočina javljaju se još: Lukov rilaš, Lukova buba, Lukov moljac, Minirajuća muva, lukova minirajuća muva, tripsi...

. **Mere borbe** se sastoje u poštovanju plodoređa, sadnjom arpadžika u periodu kada nema opasnosti od ove štetočine kao i primena hemijskih mera za suzbijanje lukove i drugih muva. Kao povoljno rešenje postavlja se mogućnost korišćenja zemljišnog insekticida Force 1,5 G u periodu setve semena ili sadnje arpadžika.

Milica Popadić, dipl. ing. ratarstva i povrtarstva

Značaj azota, fosfora i kalijuma u ishrani biljaka

Azot (N) ulazi u sastav mnogih značajnih jedinjenja za život biljaka odnosno njen rast i razviće tokom vegetacije. Povoljno utiče na razvoj lisne mase i njenu fotosintetsku aktivnost, a istovremeno produžava život, tj. fiziološku aktivnost listova. Nedostatak azota u ishrani utiče na smanjenje porasta biljaka. Žita se slabije bokore i imaju kraći klas. Listovi su manji i uži, posebno mlađi listovi žita. Koren se izdužuje u potrazi za hranom ali se slabije grana. Nedostatak azota podstiče starenje ćelija i tkiva biljaka, listovi poprimaju bledozelenu ili žutu boju zbog nedostatka hlorofila i na taj način se skraćuje vegetacioni period, a plodovi su manji i lošijeg kvaliteta. On je nosilac prinosa a biljke imaju najveće zahteve prema azotu u fazi intenzivnog rasta, formiranja lisne mase, cvetova i plodova. Ne mogu se stvarati zalihe azota u zemljištu zbog njegove dobre pokretljivosti i ispiranja u dublje slojeve.

Fosfor (P) učestvuje u izgradnji brojnih jedinjenja u biljkama koja učestvuju u procesima fotosinteze, disanja i ostalim važnim životnim procesima. U toku obrazovanja generativnih organa fosfor se iz vegetativnih delova (stabla i lista) premešta u zrno, tako da se prinosom zrna iznose značajne količine fosfora iz zemljišta. Potrebe biljaka za fosforom su naročito izražene u najranijim fazama rasta i razvića i u periodu obrazovanja generativnih organa. Na krečnim alkalnim i ekstremno kiselim zemljištima i zemljištima koja se intenzivno koriste u poljoprivrednoj proizvodnji obično se javlja nedostatak fosfora. Prvi simptomi nedostatka fosfora u ishrani biljaka obično se javljaju sredinom leta, i to na najstarijim listovima. Pri nedostatku fosfora listovi su manji, često tamno zelene boje, usled nakupljanja antocijana lišće poprima bronzanu boju, a lisna drška crvenkastu. U uslovima nedostatka fosfora smanjuje se rast korena, žita se slabije bokore, slabiji je porast stabla pa ono postaje nežno i neotporno. Kao rezultat svih navedenih promena kod biljaka je značajno smanjenje prinosa. Najpoznatiji simptomi nedostatka fosfora su crvenilo lišća kukuruza u proleće i crvenilo ozimih žitarica u jesen. Ovi simptomi se javljaju kao posledica osetljivosti na hladnoću. Pri niskim temperaturama zemljišta slabija je fiziološka aktivnost korena, pri čemu se smanjuje usvajanje fosfora, ali se istovremeno smanjuje i sadržaj fosfora u nadzemnim delovima usled metabolizma biljke.

Kalijum (K) za razliku od drugih makro i mikro elemenata nije konstitutivni već funkcionalni element. Ne ulazi u sastav organskih jedinjenja ali zato utiče na fotosintezu, sintezu

proteina, aktivnost enzima, na transport i nakupljanje ugljenih hidrata, vodni režim, otpornost biljaka prema mrazu, suši i bolestima. Biljke optimalno obezbeđene kalijumom troše manje vode za sintezu organske materije, odnosno imaju niži transpiracioni koeficijent. Povećane zahteve za kalijumom imaju šećerna repa, kukuruz, krompir, suncokret, lucerka, duvan, heljda, spanać, paradajz i sve voćarske kulture. Ove biljke u uslovima nedostatka kalijuma povoljno reaguju na đubrenje kalijumom. Potrebe za kalijumom su najveće u prvoj polovini vegetacije, u fazi intenzivnog porasta vegetativnih organa. Nedostatak kalijuma se najčešće javlja na peskovitim, krečnim i glinovitim zemljištima. Prvi simptomi se javljaju na najstarijim listovima. Nedostatak kalijuma utiče na građu korena i stabla. Stablo je kraće i tanje, a koren kraći i slabo razgranat sa manjim brojem korenovih dlačica. Simptomi koji se uočavaju su u vidu nekroze na vrhu lista i duž ivica, broj nekrotičnih pega, žuto-mrke ili mrke boje, povećava se postepeno, te vremenom nekroza zahvata sve veću površinu lista, što u najgorem slučaju može dovesti i do prevremenog opadanja listova.

Pravilna ishrana biljaka osnovnim makroelementima: azotom, fosforom i kalijumom je jedna od najvažnijih agrotehničkih mera u biljnoj proizvodnji. Ukoliko se agrohemijskim analizama utvrdi nedostatak bilo kog od ova tri elementa potrebno je u jesen odraditi meliorativno đubrenje.

Živko Stefanović, dipl. ing. za agroekonomiju

Preduslovi za korišćenje sredstava iz IPARD fonda

IPARD predstavlja višegodišnji predpristupni program Evropske unije namenjen zemljama kandidatima za članstvo u EU, za korišćenje bespovratnih sredstava za ruralni razvoj. Koristeći sredstva iz ovih fondova Srbija bi mogla da poveća konkurentnost domaćih poljoprivrednih proizvoda i značajno smanji opterećenja na nacionalni budžet za podsticaje koji se raspoređuje na sve više korisnika, pa su i iznosi koje poljoprivrednici dobijaju sve manji. Preduslovi za korišćenje ovih sredstava su:

1. Da zemlja ima status kandidata za članstvo u EU
2. Usvojen IPARD program i odobren od strane Evropske komisije
3. Zaključeni svi sporazumi (okvirni, sektorski i finansijski)
4. Završen proces akreditacije

Prva tri preduslova su ispunjena. Okončanje procesa akreditacije, odnosno usvajanje odluke o prenošenju upravljačkih ovlašćenja Evropske komisije, predstavlja jedan od veoma bitnih preduslova za podršku ruralnom razvoju iz fondova EU. Evropska komisija je u okviru IPARD II programa (od 2014. do 2020.) odobrila ukupno 175 miliona evra iz fonda predpristupne pomoći, i sa okončanim procesom akreditacije konkurs za korišćenje evropskog fonda bi bio raspisan u narednih nekoliko meseci, a poljoprivrednici bi uplate iz evropskog fonda mogli da očekuju u 2017.godini.

Međutim, Evropska komisija je u avgustu privremeno odbila akreditaciju Srbije za korišćenje IPARD-a **zbog neobebeđenog minimuma potrebnih standarda**, tako da će novac iz predpristupnih fondova za poljoprivredu teško stići i naredne godine. Standardi koje traži Evropska komisija su:

1. Akreditovana, aktivna i funkcionalna Uprava za agrarna plaćanja sa dovoljnim brojem zaposlenih (Vlada Srbije u novembru 2015.godine odobrila prijem 103 nova radnika)

2. Usaglašavanje određenih tehničkih standarda i da se zgrada Uprave za agrarna plaćanja prilagodi najnovijim standardima ISO 27000
3. Izmena Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju u delu koji se odnosi na inspekcijski nadzor, tako što bi zaposleni u Upravi za agrarna plaćanja imali status službenih lica

Posle odbijanja akreditacije Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine je odmah formiralo tim koji se bavi analizom blokirajućih faktora, sa zadatkom da se napravi i obezbedi IT sistem i što pre razvrstaju kadrovi čiji prijem je u toku.

Dominantne cene žitarica i stočne hrane u Srbiji za oktobar 2016. godine

Proizvod	Jedinica mere	Mesto prodaje	Centralna Srbija										Vojvodina									
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Piroć	Požarevac	Smederevo	Osipaonica	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	ćzak 50kg	Pijaca	20	24		20.5	23	25		23							14	16				
Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	ćzak 50kg	Pijaca					23											14.5				
Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Pijaca					20			15		16					18					
Pšenica	ćzak 50kg	Pijaca	20	24		22	22	20				21					15	14.7				
Sojino zrno	ćzak 50kg	Pijaca					40										41	38.2				
Stočni ječam	ćzak 50kg	Pijaca	20	24		23	22										20	17.5				
Stočno brašno	ćzak 33kg	Pijaca	16				20					20										
Kukuruz (novi rod, okrunjen, veštački s	nirfuz	Silos																				14.5
Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	nirfuz	Silos															15					14.3
Pšenica (novi rod)	nirfuz	Silos	16.6																			
Pšenica	nirfuz	Silos											15									15.5
Stočni ječam	nirfuz	Silos															20					16
Stočno brašno	ćzak 33kg	Silos					21															
Suncokret (zrno)	nirfuz	Silos																				35
Lucerkino brašno (min 15% proteina)	ćzak 25kg	Maloprodaja		50																		17.1
Sojina saćma (44% proteina)	ćzak 33kg	Maloprodaja	70	78	64	63	65		69	65						72		48				
Stočno brašno	ćzak 33kg	Maloprodaja				22	22		20	26					20							
Suncokretova saćma (33% proteina)	ćzak 33kg	Maloprodaja	42	45	35	27	35		39	46					43			23				
Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Gazdinstvo		18			21		20	15	14				18		18					

Dominantne cene povrća - zelene pijace u Srbiji za oktobar 2016. godine

<i>Jedinična mere (din/ka)</i>	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA								
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Boranija-šarena (String beans-colorful)	120	100	100	120	100	100	120	100	120	100	100	120	150	100	160				
Brokoli (Broccoli)	200	150	150		200	130	200	150	140			160	160	200	150			90	
Celer (Celery)	200	150	250	140	150	140	180	150	150	100	100	150	150	180	200	70		60	
Ovekal (Red beet)	80	60	50	40	50	45	60	50	60	50	50	50	50	70	50			40	
Karfiol (Cauliflower)	100	100	80	60	60	50	40	80	80	50	50	50	80	100	80	80		70	
Krastavac-komišon (Cucumber pickled)	150	120	100	80	100	80	70	120	70	120	70	90	70	80	110			100	
Krastavac-salatar (Cucumber for salad)	100	100	120	60	70	60	70	50	60	40			60	100	70				
Krompir (Potato)	60	60	30	30	40	40	40	50	40	40	40	40	30	50	60	40		40	
Kupus (Cabbage)	40	40	25	15	30	20	30	25	25	20	30	30	25	50	30	40		40	
Luk-beli (Garlic)	500	500	500	450	500	500	400	400	450	400	450	500	400	500	600			400	
Luk-crni (Onion)	60	50	60	30	50	40	40	50	50	40	40	40	50	50	60	50		40	
Paprika-babura (Pepper Babura)	150	150	60	90	70			120	60	100			120	120	150			60	
Paprika-ostala (Pepper-Other)	120	120	60	60	80	120	70		60	60	70		100					60	
Paprika-šilja (Pepper-Šilja)	100	100	50	80	80			60	70	60	50		100	100	80			60	
Paradajz (Tomato)	100	100	60	70	100	100	80	70	100	80	80	80	85	100	130				
Pasulj-beli (Beans white)	380	300	200	200	300	220	240	250	200	200	200	200	300	300	300				
Partidžan (Eggplant)	80	80	50		60	60	40	50	60	30	60		50	60	60			60	
Spanać (Spinach)	150	200		130	100	120	140	150			100		200	200	120			120	
Tikvice (Zucchini)	80	100	40	70	50	60	70	70	100	50			75	100	60			60	
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	50	60	40	30	40	40	40			30			50	50	60			50	
Šargarepa (Carrot)	80	60	70	50	50	50	50	60	50	50	50	50	40	60	80	60		45	

Dominantne cene voća - zelene pijace u Srbiji za oktobar 2016. godine

Jedinica mere (din/kg)	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA									
	Beograd Kalenić	Beograd Skadarlija	Ćacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovska	Subotica	Zrenjanin	
Banana (Banana)	150	130	130	130	130	150	130	120	150	130	130	160	150	150	120	160				120
Dunja (Quince)	180	150	150	80	120	100	100	100	150	100	50	80	80	120	150					60
Grožđe belo-ostalo (Grape white-other)	150	150	100	120		100	100	100	120	80	80	100	90	120	100	120				90
Grožđe crno-ostalo (Grape black-other)	150	120	100	110	100	100	100	100	120	120	80	100	100	120	100	130				100
Jabuka-Ajda red (Apple Idared)	60	50	60	70	50	60	60	60	40	40	50	60	35	60	45	60				40
Jabuka-G.Smit (Apple G.Smith)	80	60	80	80	60	60	60	60	50	50	60	70	50	60	60					40
Jabuka-Mucu (Apple Mucu)	70	50			50				60				40							
Jabuka-ostale (Apple other)	80	60	40	60	70	50	50	50	50	50	50	60			80	60				30
Kruška (Pear)	100	100	100	80	100	120	100	100	120	100	100	100	100	100	120	100				
Limun (Lemon)	200	160	130	220	200	180	170	160	250	150	150	200	170	160	130					190
Mandarina (Tangerine)	150	120	110	110	110	100	120	120	150	100	130	140	120	120		110				90
Orah (Walnut)	700	800	800	600	650	800	800	800	550	800	500	700	750	700	700					750
Pomorandža (Orange)	180	220	150	150	100	230	220	200	90				150	180	200					100

Dominantne cene žive stoke na pijacama u Srbiji za oktobar 2016. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina									
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Bežin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Osipaonica	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin
Bikovi	>500kg	HF																				240
Bikovi	>500kg	SM				220																
Dviske	sve težine	sve rase	200		150	150																
Jagnjad	sve težine	sve rase	280	280	270	250	280	300	300	280	260	280				300	280	270				
Jarad	sve težine	sve rase		170	200	150	220	180			200	200						220				
Junad	<=300kg	SM																				245
Junad	350-480kg	sve rase									230	230										
Junad	>480kg	sve rase							220	240						220		240				
Koze	sve težine	sve rase			125		150	130				140										
Krave za klanje	sve težine	HF																				140
Krave za klanje	sve težine	SM				130			150	150		123						150				
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	130	130	110	100	115				120							105				
Ovca	sve težine	sve rase	160	120	130	130	150	140		130	160	150				120		100				
Prasad	16-25kg	sve rase	170	160	200	160	180	170	230	180	180	190	200			180	200	150				
Prasad	<=15kg	sve rase	170	170	220		190		230	180	200	200	220			190	200					
Telad	80-160kg	SM	340			370			360	360		370										
Tovljenici	80-120kg	sve rase	170	160	150	140	160	170		150	160	170	110			170	150	140				
Tovljenici	>120kg	sve rase	150	150	130	120				120	140		100			150		130				
Šilježad	sve težine	sve rase	200			170					200	200										

A G R O P O N U D A

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite stranicu <http://www.agroponuda.com/> ili nam se obratite ako želite nešto da oglasite da prodajete ili kupujete.

.PSSS - „POLJOSAVET” DOO - LOZNICA
015/883-760 883- 546 WWW.ZZPLO.COM

Savetodavci:

Radmila Čalić, savetodavac za zaštitu bilja	tel. 064/189-8621
Gordana Vujaklija, savetodavac za stočarstvo	tel. 015/883-546
Milica Popadić, savetodavac za ratarstvo	tel. 0631646755
Dušan Despotović, savetodavac za ratarstvo	tel. 015/883-760
Zlatica Krsmanović, savetodavac za voćarstvo	tel. 064/4817573
Živko Stefanović, savetodavac za agroekonomiju	tel. 063/257-620